

نخستین همایش آسیایی و نهمین همایش ملی تونل

"فضاهای زیرزمینی برای توسعه پایدار"

۱۰ تا ۱۲ آبان ماه ۱۳۹۰

ATS11-022227

تعیین پارامترهای رفتار وابسته به زمان توده سنگ و تحلیل پایداری به روش کنترل مستقیم کرنش

مطالعه موردی: مغار نیروگاه طرح توسعه مسجد سلیمان

سعید خسروی^۱، حسین توکلی^۲

^۱کارشناس ارشد مکانیک سنگ، دانشگاه شهید باهنر کرمان؛ skhosravi@ymail.com
^۲استادیار دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه شهید باهنر کرمان؛ tavakoli@mail.uk.ac.ir

چکیده

طرح توسعه‌ی نیروگاه برق‌آبی مسجد سلیمان دارای دو فضای بزرگ زیرزمینی شامل مغار نیروگاه و مغار ترانسفورمر است. ترک‌های مشاهده شده در شاتکریت و بتن فاز یک و نتایج ابزار دقیق نشان‌دهنده‌ی رفتار وابسته به زمان لایه‌های سیلتسنون می‌باشد. بدلیل دوره‌ی طولانی بهره‌برداری از چنین فضاهایی شناخت رفتار وابسته به زمان توده سنگ و ارزیابی پایداری سیستم نگهداری در آینده ضروری است. در این تحقیق، تحلیل برگشتی مستقیم بر مبنای جابجایی با استفاده از الگوریتم بهینه سازی تک متغیره و نرم افزار FLAC3D انجام شد و پارامترهای مدل ویسکوپلاستیک خزش برگ برای لایه سیلتسنون تعیین شد. نتایج مدل سازی عددی در تطابق مناسبی با قرائت کشیدگی سنج‌ها بود که صحت مدل سازی عددی و نتایج تحلیل برگشتی را تأیید کرد. مقادیر پارامترهای خزش نشان داد که لایه‌های سیلتسنون از مدل تعیین یافته‌ی ماکسول پیروی می‌کنند. سپس پایداری بلند مدت مغار نیروگاه با استفاده از نتایج تحلیل برگشتی برای یک دوره ۵۰ ساله بررسی شد. برای ارزیابی پایداری از تکیک کنترل مستقیم کرنش (DSCT)، استفاده شد. نتایج ارزیابی پایداری نشان داد که برای یک دوره‌ی بلند مدت ۵۰ ساله مغار نیروگاه طرح توسعه پایدار خواهد بود.

کلمات کلیدی

مغار نیروگاه طرح توسعه مسجد سلیمان، رفتار وابسته به زمان، نرم افزار FLAC3D، تحلیل برگشتی، تکیک کنترل مستقیم کرنش.

۱- مقدمه

آبی در دو فاز احداث و تکمیل گردیده است. فاز دوم یا طرح توسعه سد و نیروگاه برق‌آبی مسجد سلیمان در ۲۵ کیلومتری شمال شرقی شهر مسجد سلیمان، در استان خوزستان قرار دارد. این نیروگاه برق‌آبی مسجد سلیمان شامل دو فضای بزرگ زیرزمینی شامل